2076-0020/0

MINISTERE DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE INSCRIVANT SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME ENSEMBLE CERTAINES PARTIES DE L'INSTITUT SAINT-STANISLAS SIS AVENUE DES NERVIENS 115 ET 131-133 A ETTERBEEK.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 7 §6 et 8;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 06.04.1995 entamant la procédure d'inscription sur la liste de sauvegarde comme ensemble certaines parties de l'Institut Saint-Stanislas sis avenue des Nerviens, 115 et 131-133 à Etterbeek;

Considérant que le collège des bourgmestre et échevins de la commune d'Etterbeek n'a pas émis d'avis concernant la mesure de protection dans le délai prévu par l'article 7 § 5 de l'ordonnance du 4 mars 1993;

Considérant que le propriétaire n'a pas émis d'observation dans le délai prévu par l'article 7 § 5 de l'ordonnance du 4 mars 1993;

MINISTERIE VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS GEHEEL VAN BEPAALDE DELEN VAN HET "INSTITUT SAINT-STANISLAS" GELEGEN NERVIËRSLAAN 115 EN 131-133 TE ETTERBEEK.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op artikelen 7 §6 en 8;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 06.04.1995 houdende instelling van de procedure tot inschrijving op de bewaarlijst als geheel de bepaalde delen van het "Institut Saint-Stanislas" gelegen Nerviërslaan, 115 en 131-133 te Etterbeek;

Overwegende dat het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente Etterbeek geen advies geeft uitgebracht inzake de beschermingsmaatregel binnen de termijn opgelegd in artikel 7 §5 van de ordonnantie van 4 maart 1993;

Overwegende dat de eigenaar geen opmerking heeft kenbaar gemaakt binnen de termijn opgelegd in artikel 7 § 5 van de ordonnantie van 4 maart 1993;

Sur la proposition du Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Werkgelegenheid, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

A R R E T E :

B E S L U I T :

Article 1er - Est inscrit sur la liste de sauvegarde comme ensemble la façade avant et la toiture de l'immeuble sis n°115 ainsi que les façades, les toitures et la chapelle de l'immeuble sis n°131-133, de l'Institut Saint-Stanislas sis avenue des Nerviens 115 et 131-133 à Etterbeek, connu au cadastre d'Etterbeek, 1ère division, section A, 1ère feuille, parcelles n°s 360 n^4, 362 b^5 et 363 y en raison de son intérêt historique et artistique, précisé dans l'annexe I au présent arrêté.
La délimitation de l'ensemble est reprise sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Artikel 1 - Wordt ingeschreven op de bewaarlijst als geheel de voorgevel en het dak van het pand gelegen Nerviërslaan nr.115 evenals de gevels, daken en de kapel van het pand gelegen Nerviërslaan nr.131-133 van het "Institut Saint-Stanislas" gelegen Nerviërslaan, 115 en 131-133 te Etterbeek, bekend ten kadaster te Etterbeek, 1ste afdeling, sectie A, 1ste blad, percelen nrs 360 n4, 362 b5 et 363 y, omwille van haar historisch en artistiek waarde, zoals nader bepaald in bijlage I gevoegd bij dit besluit.
De afbakening van het geheel wordt aangeduid op het plan in bijlage II bij dit besluit.

Art. 2 - Le Ministre ayant les Monuments et Sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Art. 2 - De Minister tot wiens bevoegdheid Monumenten en Landschappen behoort, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bruxelles, le 15-01-1998

Brussel, 15-01-1998.

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Le Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

De Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Werkgelegenheid, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Copie certifiée conforme Voor eensluidend verklaard afschrift

Charles PICQUE.

v.9511 Nadine SOUGNÉ

GRBC Chancellerie BHR - Kanselarij

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE INSCRIVANT SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME ENSEMBLE CERTAINES PARTIES DE L'INSTITUT SAINT-STANISLAS SIS AVENUE DES NERVIENS, 115 et 131-133 A ETTERBEEK.

Réf. cadastrale : 1ère division, section A, 1ère feuille, parcelles n°s 360 n4, 362 b5 et 363 y.

Description sommaire:

Complexe scolaire composé d'un bâtiment de style néo-gothique (n°115) édifié d'après les plans de l'architecte Hubert Marcq en 1903, auquel on annexa le bâtiment de style néo-renaissance flamande situé aux n°s131-133 édifié selon une demande de bâtir datée de 1901.
La façade du n°115 est composée de quatre travées et quatre niveaux en briques rouges et pierre bleue. En 1955 et 1956, le bâtiment originel a subi quelques modifications: un étage supplémentaire a eu pour conséquence le remplacement de deux lucarnes à tourelles par des fenêtres à linteau droit et arc en plein cintre de même typologie que les autres baies, quelques gradins du pignon ont été supprimés et la loggia du troisième étage fermée par trois baies arquées.
Jeu d'arcatures aveugles dans lesquelles s'inscrivent les travées, arcades aveugles sculptées surmontant les fenêtres.
L'entrée est constituée d'une double porte à encadrement de pierre en anse de panier; fenêtres du rez-de-chaussée aux montants chainés en pierre bleue également.
Les trois fenêtres axiales du troisième étage, accostées de colonnettes, s'inscrivent également dans une niche plate se rétrécissant (travée brugeoise) et encadrant une statue de Saint-Stanislas installée dans une niche plus profonde.
A l'intérieur, chapelle à voûte en berceau déprimé soutenue par des colonnes engagées rythmant la salle, et ornée de huit vitraux très colorés (9 à l'origine, le vitrail du choeur a tét supprimé).
A l'arrière, l'école se prolonge en une série de bâtiments abritant les classes, bâtiments qui ont, eux aussi, subi une surélévation d'un étage, faisant disparaître les pignons à gradins et rajoutant des baies rectangulaires qui se démarquent des baies originelles inscrites dans des niches creusées se rétrécissant (travées brugeoises) des niveaux inférieurs.
Une cour d'école, ponctuée de quelques pavillons plus récents, rejoint l'arrière du bâtiment situé au n°131-133 de l'avenue des Nerviens.
Ce bâtiment présente une largeur imposante de cinq travées et deux niveaux sous corniche, sa façade en briques rouges est articulée par des cordons en pierre blanche.
Les fenêtres à arc en plein cintre ou en anse de panier sont encadrées de pierre bleue alternant avec des briques blanches.
Dans la travée gauche, une porte cochère en fer forgé s'ouvre sur un vestibule carrossable dont le pavement semble d'origine. Cette porte cochère est surmontée d'une logette de plan trapézoïdal en pierre blanche. La travée est couronnée d'une tour carrée à toiture pyramidale.
Les deux travées axiales sont jumelées et inscrites dans une niche creusée terminée par une frise d'arceaux.
L'arrière du bâtiment a été complètement transformé.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2 §1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier:

Intérêt historique et artistique:

L'avenue des Nerviens, ouverte en 1880, durant les travaux au Parc du Cinquantenaire, fut élargie jusqu'à 23 mètres en 1898-1899. Elle fut créée dans le même esprit que l'avenue de Tervueren, c'est-à-dire dans un esprit d'embellissement des environs du Parc du Cinquantenaire selon la volonté de Léopold II. Les quelques immeubles subsistant des premières constructions de l'avenue raduisent le rang social "grand-bourgeois" de leurs propriétaires au début du XXème siècle.

Le n°115 présente une ordonnance et un décor typiques de la tradition néo-gothique propagée par les écoles d'architecture de Saint-Luc, remettant à l'honneur un style plus régional, chrétien et rationnel que le néo-classicisme en vogue précédemment. Cette tendance se développe notamment dans l'architecture scolaire catholique à la charnière des XIXème et XXème siècles, dans laquelle s'inscrit l'Institut Saint-Stanislas.

L'architecte Hubert Marcq (1864-1925) qui conçut le n°115, est en outre l'auteur d'une série de bâtiments publics tels que certains bâtiments de la place Van Meyel à Etterbeek, l'orphelinat Van Meyel à Woluwé-Saint-Lambert, construits également dans un style néo-gothique, style dont il est un des principaux et des plus aboutis représentants.

Le bâtiment situé au n°131-133 présente, quant à lui, un style néo-renaissance flamande caractéristique d'un courant de l'éclectisme du début du XXème siècle et s'inscrivant dans la même lignée de régionalisme des styles néo-médiévaux développé dans l'architecture de la fin du XIXème siècle.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 15-01-1998.

Le Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Charles PICQUE.

Copie certifiée conforme

NADINE SOUGNÉ
CHANCELLERIE

BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS GEHEEL VAN DE BEPAALDE DELEN VAN HET "INSTITUT SAINT-STANISLAS" GELEGEN NERVIËRSLAAN, 115 EN 131-133 TE ETTERBEEK.

Kadastrale gegevens : 1ste afdeling, sectie A, 1ste blad, percelen nrs 360 n4, 362 b5 et 363 y.

Beknopte beschrijving:

Schoolcomplex bestaande uit een gebouw in neogotische stijl (nr.115) in 1903 volgens de plannen van architect Hubert Marcq waaraan men (in 1960) een gebouw in neo-Vlaamse-renaissancestijl gelegen op het nummer 131-133 toe zal voegen opgetrokken volgens een bouwaanvraag van 1901.
De gevel van het nummer 115 is sammengesteld uit vier traveeën en vier bouwlagen van rode baksteen en hardsteen.
In 1955 en 1956 ondergaat het oorspronkelijke gebouw enkele wijzigingen: een bijkomende bouwlaag vervangt de twee torenvormige dakkapellen door vensters met rechte latei en rondboog van dezelfde typologie als de andere vensters, enkele trappen van de gevel werden vervangen en het erkerraam van de derde verdieping gesloten door drie vensters onder boog.
Blindboogjes waarin zich blinde gebeeldhouwde arcades bevinden die boven de vensters uitkomen.
De ingang wordt gevormdt door een dubbele deur met stenen korfboogomlijsting, de vensters van de gelijkvloerse verdieping hebben stenen ketenvormige posten eveneens van hardsteen.
De drie middenvensters van de derde verdieping, afgezoomd door kolommetjes, vormen eveneens een vlakke versmallende nis (Brugse travee) en omkaderen een standbeeld van Sint-Sranislas die in een diepere nis werd gezet.
Binnenin, kapel onder gedrukt wieggewelf geschraagd door ingewerkte kolommen die de zaal een zeker ritme verlenen en versierd met acht kleurrijke glasramen (oorspronkelijk 9, het glasraam van het koor werd verwijderd).
Achteraan verlengt de school zich in een reeks gebouwen die een onderkomen aan de klassen geven, gebouwen die eveneens een verhoging van een verdieping hebben gekend, waardoor de trapgevels verdwenen zijn en vervangen werden door rechthoekige vensters die zich onderscheiden van de oorspronkelijke vensters die ingewerkt waren in hollen versmallende nissen (Brugse traveeën) van de benedenniveaus.
Een schoolplein met enkele recente paviljoenen loopt naar de achterkant van gebouw gelegen op de nummer 131-133 van de Nerviërslaan.
Dit gebouw heeft een indrukwekkende breedte van vijf traveeën en twee niveaus onder kroonlijst. Zij gevel van rode baksteen is getooid met kordons van witte steen.
De vensters onder rondboog of onder korfboog zijn omkaderd door blauwe steen afgewisseld met witte baksteen.
In de linker travee, een koetspoort van gemeesd ijzer geeft uit op een berijdbare vestibule waarvan de plaveien oorspronkelijk lijken te zijn. Boven deze koetspoort bevindt zich een kleine loge volgens trapezoïde plan van witte steen. De travee is bekroond met een vierkante toren met pyramide-dak.
De twee traveeën van het midden vormen een dubbeltravee en zijn ingewerkt in een nis die uitloopt op een fries van kleine bogen.
Het achterste gedeelte van het gebouwd is volledige verbouwd.

Belang van het goed volgens artikel 2, paragraaf 1, bepaald in de Ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed.

Historisch en artistiek belang:

De Nerviërslaan aangelegd in 1880 gedurende de werken in het Jubelpark werd verbreed tot 23 meter in 1898-1899. Ze werd aangelegd in een zelfde geest als de Tervurenlaan, dit wil zeggen in een geest van verfraaiing van de omgeving van het Jubelpark volgens de wil van Leopold II. De weinige gebouwen die nog bestaan van de eerste gebouwen van de laan geven een beeld van de sociale groot-burgerlijke rang van hun eigenaars van het begin van de XXste eeuw.

Het nr.115 vertoont een opbouw en een decor dat typisch is voor de neogotische traditie verspreid door de Sint-Lukas architectuur-scholen, waarbij een meer gewestelijke stijl, christelijk en rationeler dan het eerder gangbare neo-classicisme, terug in ere werd hersteld. Deze tendens ontwikkelde zich onder meer in de katholieke schoolarchitectuur op het einde van de XIXde eeuw, een architectuur die ook voor Sint-Stanislas geldt.

Architect Hubert Marcq (1864-1925) die het nummer 115 ontwierp was eveneens de auteur van een reeks openbare gebouwen zoals deze van het Van Meyelplein te Etterbeek, het Van Meyel wezenhuis te Sint-Lambrchts-Woluwe, die eveneens in een neogotische stijl werden opgetrokken, een stijl waarvan hij een van de belangrijkste en volwaardigste vertenwoordigers is.

Het gebouw gelegen op het nummer 131-133, zijn in een neo-Vlaamse-renaissancestijl die kenmerkend is voor het eclecticisme van het begin van de XXste eeuw en die in dezelfde lijn ligt van het regionalisme van de nieuwmiddeleeuwse stijlen, ontwikkeld in de architectuur van het einde van de XIXde eeuw.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 15-01-1998

De Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Werkgelegenheid, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE.

VOOR EENSLUIDEND
VERKLAARD AFSCHRIFT

NADINE SOUGNÉ
KANSELARIJ

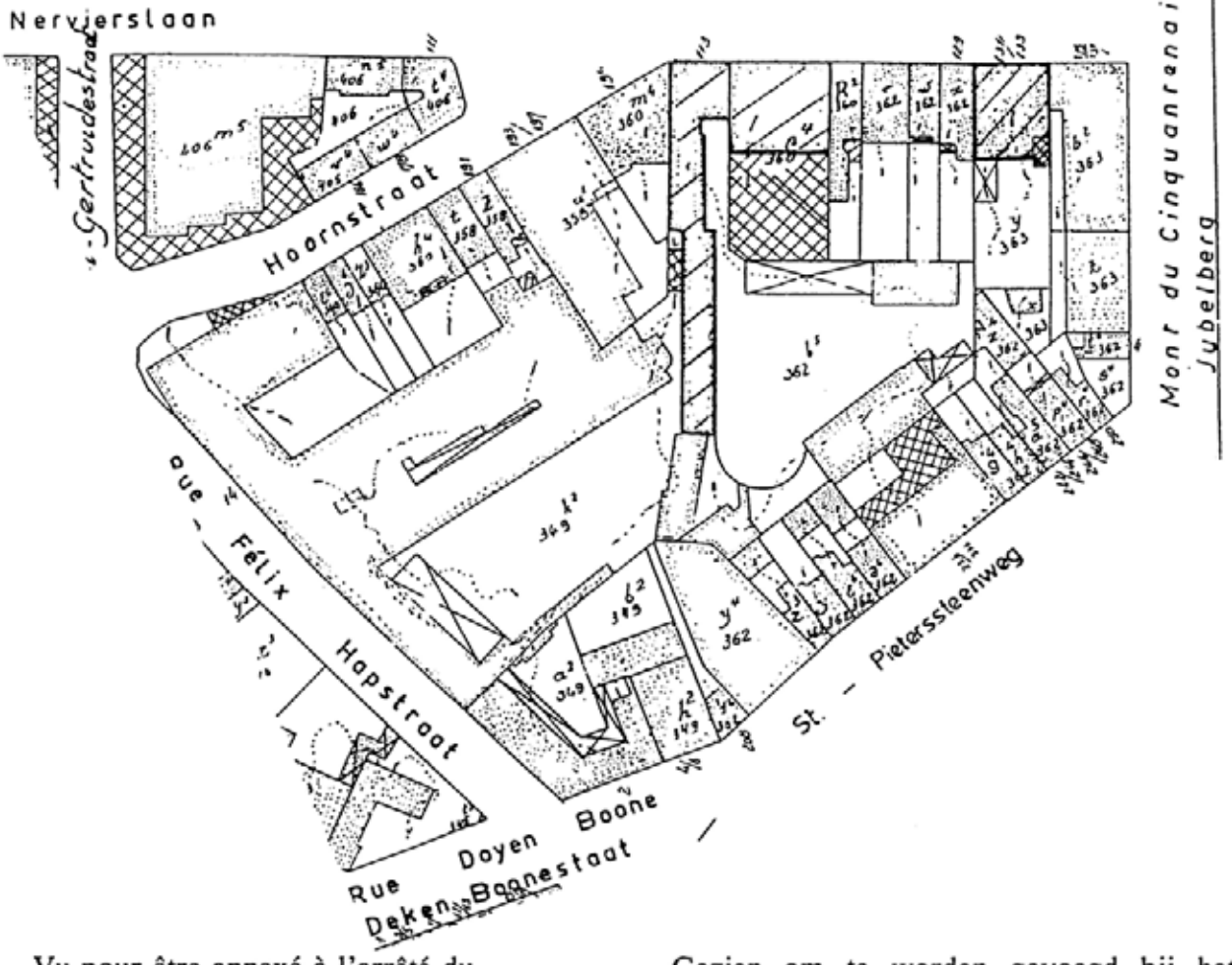
V.9511

ANNEXE II A L' ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE INSCRIVANT SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME ENSEMBLE CERTAINES PARTIES DE L'INSTITUT SAINT-STANISLAS SIS AVENUE DES NERVIENS, 115 ET 131-133 A ETTERBEEK.

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS GEHEEL VAN DE BEPAALDE DELEN VAN HET "INSTITUT SAINT-STANISLAS" GELEGEN NERVIËRSLAAN, 115 EN 131-133 TE ETTERBEEK.

DELIMITATION DE L'ENSEMBLE

AFBAKENING VAN HET GEH

Vu pour être annexé à l'arrêté du 15-01-1998

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 15-01-1998.

Le Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

De Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Werkgelegenheid, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Copie certifiée conforme Voor eensluidend verklaard afschrift

Charles PICQUE.

Nadine SOUGNÉ

V.9511

GRBC BHR - Kanselarij